

2004-06-09

500-12685-04

1200-001

Vår referens

Miljö

Anna-Lena Fritz

040/044-25 22 96

Biosfärkandidatkontoret/Ekomuseum

Kristianstads Vattenrike

Kristianstads kommun

291 80 KRISTIANSTAD

Ansökan till MAB/UNESCO i Paris, om att få Kristianstads Vattenrike godkänt som ett internationellt biosfärområde

Förslag till ansökan att bilda Biosfärområde Kristianstads Vattenrike har översänts för synpunkter, innan ansökan inges till UNESCO för beslut.

Biosfärområdets tre viktigaste funktioner är

1. Bevarande – bidra till bevarande av landskap, ekosystem, arter och genetisk variation.
2. Utveckling – främja ekonomisk utveckling och samhällsutveckling som är socio-kulturellt och ekologiskt hållbar.
3. Logistiskt stöd – stöd för demonstrationsprojekt, miljöutbildning och praktik, forskning och miljöövervakning som relaterar till lokala, regionala, nationella och globala frågor om bevarande och hållbar utveckling.

Kristianstads Vattenrike är ett på natur- och kulturvärden mycket innehålls- och variationsrikt område, som genom århundraden formats av samspelet mellan människors och betesdjurs markanvändning, anpassade till rådande vattenförhållanden. Det planerade biosfärområdet är ett natur- och kulturområde med höga nationella och internationella värden. Den biologiska mångfalden är stor när det gäller förekomst av olika biotoper, växt- och djurarter. Mark- och vattenområdet i Kristianstads Vattenrike har också betydelse för friluftslivet för såväl boende i och omkring Vattenriket som för mera långväga turister. För tätortsbefolkningen är området ett närrekreationsområde av största betydelse. Områdets anläggningar och utemuseer skapar förutsättningar för innehållsrika besök för människor i alla åldrar.

2004-06-09

500-12685-04

1200-001

För att kunna bevara dessa värden krävs en markanvändning, framför allt i form av fortsatt och i vissa fall återupptagen hävd, av det slag som pågår och som skapat landskapet med dess varierande innehåll och värden.

Högskolan i Kristianstad är en viktig samarbetspartner för Kristianstads Vattenrike genom sin forskningsverksamhet och grundutbildning i samhälls- och naturvetenskap med anknytning till miljöområdet. För andra högskoleorter inom och utom landet har Vattenriket både nationell och internationell betydelse för frågor om bevarande och hållbar utveckling.

Zonindelning

Zonindelning kännetecknar ett Biosfärområde och Kristianstads Vattenrike omfattas av

1. Kärnområden – långsiktigt skyddade område – Natura 2000-områden och naturreservat kännetecknar zonen.
2. Buffertzoner som omger eller gränsar till kärnområden – verksamheter förenliga med bevarandemålen – områden i Ramsarkonventionen, riksintresseområden, strandskyddsområden kännetecknar zonen.
3. Utvecklingsområde – utveckling av långsiktigt hållbart resursnyttjande

För Natura 2000-områden, naturreservat och områden av riksintresse gäller idag särskilda lagregler. Nya naturreservat kommer även i framtiden att bildas efter samråd med bland annat berörda markägare. Stat och kommun kan även i framtiden förväntas förvärva särskilt värdefulla områden. Genom bildandet av Biosfäreservatet tillkommer inga nya lagstiftningsregler.

Behov av bearbetning och förbättring

Kristianstads Vattenrike är innehållsrikt och har stora värden. Det är svårt för den oinvigde att få en klar uppfattning om hur värdefullt området egentligen är, eftersom jämförande data med andra kända områden saknas. Med en sådan komplettering kan text och argument stärkas avsevärt samtidigt som texten på ett pedagogiskt sätt blir mera lättillgänglig.

Punkt 4. Här talas om mosaik av ekosystem. Länsstyrelsen anser att texten kan göras tydligare genom att bättre precisera vad mosaiken består av. I framställningen kan man gärna använda sig av Nordiska Rådets naturgeografiska och kulturgeografiska indelning d v s de agrara kulturlandskapsregionerna och Skånes "Bygder" på 1700-talet. (Materialet finns i "Från Bjäre till Österlen").

2004-06-09

500-12685-04

1200-001

Som en del i mosaiken av ekosystem nämns vandrande åkerbruk (se även på sid. 22). Länsstyrelsen ställer sig frågande till om det fortfarande är en bruksform som kan anses förekomma inom området.

4.7. I texten måste rättas; EU-ersättningar är något som brukarna söker och som myndigheten fattar beslut om. De är inte överenskommelser (NOLA och LOLA var civilrättsliga avtal). Jmf. s. 106. Texten kan gärna kompletteras med att framföra vikten av den stora resurs som EU-ersättningar innebär för att upprätthålla hävd och bevarande av biologisk mångfald.

Tillgängligheten till mark- och vattenområden i Kristianstads Vattenrike har ökat genom särskilda åtgärder under de senaste åren. Det stora intresset för området, den ökade medvetenheten och kännedomen om området är viktiga delar i folkbildnings- och förankringsarbetet att bevara Vattenriket långsiktigt. Texten bör redovisa detta. Regeringen ställer krav på förankring och inom naturvårdspolitiken betonas särskilt den lokala förankringen. Länsstyrelsen anser därför att Samrådsgruppen framöver har en mycket viktig roll att fördjupa och bredda det lokala förankringsarbetet ytterligare. Det lokala näringslivet och lokalsamhällellenas intressen bör på ett tydligt sätt företrädas inom Samrådsgruppen.

12. I kapitelanvisningen står inget om att "Relevanta skötselmetoder" skall anges. Finns detta angivet i någon annan anvisning?

14. Utvecklingsfunktion

Vad som sägs om jordbruket på s. 78 borde kunna kopplas till SLU's forskning om näringsläckage.

17. Ansökningsdokumentet anger inga mål för t ex skötselmetoder och bevarandefunktioner. Länsstyrelsen vill därför betona vikten av kommunens kommande arbete med att formulera lokala miljökvalitetsmål som så småningom kan arbetas in i en övergripande skötselplan med bevarandemål för kärnområdet.

Begreppet naturvårdsområde (s. 100) försvann med miljöbalkens inträde. Stryk första meningen på s. 104.

I punkten 17.5. anges arealer för markinnehav. Omfattar siffrorna landareal, eller ingår även vattenareal? Det bör förtydligas.

Tabellen som redovisar Natura 2000-områden på s. 102 bör uppdateras enligt senaste regeringsbeslut den 1 april 2004, där flera SPA-områden har utgått och numera ingår i andra större, utvidgade områden t ex Araslövssjöområdet och Hammarsjöområdet. Texten om Natura 2000 bör också tydliggöra att områdena beslutats av regeringen att ingå i Natura 2000. Ytterligare brister kvarstår ännu innan Sverige kan slå fast sin totala lista över de områden som slutligen skall ingå i nätverket.

Bilaga 3c. Markanvändning och vegetationskarta för Ramsarområde Helgeån.
Kartan kan innehålla fel och bör därför ses över. En del av de marker som anges som öppen ohävdad mark kan vara sådan som under 2003 låg i EU-träda och skall då anges som åker.

Slutsatser

Kristianstads Vattenrike uppfyller sammanfattningsvis mycket väl de krav som ställs för att godkännas som Biosfärområde. Länsstyrelsen tillstyrker att ansökan inges om bildande av Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.

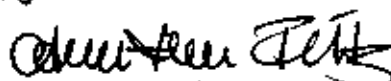
Ett beslut i UNESCO om att bilda Biosfärområde Kristianstads Vattenrike är ett internationellt erkännande av områdets värden, landets vilja och kommunens förmåga att långsiktigt bevara dessa värden liksom att utveckla ett långsiktigt hållbart resursutnyttjande. En viktig utgångspunkt vid översynen av kommunens översiktsplan blir att säkerställa syftet med Biosfärrservatet. Syftet med biosfärområdet ligger helt i linje med statsmakternas arbete att genomföra miljökvalitetsmålen.

Övriga upplysningar

Synpunkter på de kulturhistoriska avsnitten i ansökan har tidigare lämnats separat via e-post och bifogas även det här yttrandet.

Elisabeth Hellmo

Anna-Lena Fritz

Bilaga:

Yttrande över de kulturhistoriska avsnitten

Kopia till:

Pärmen

Akten

Miljöenheten; SW, AO, GM, HC, A-LF

Planfunktionen; MS

Fritz Anna-Lena

Från: Fritz Anna-Lena
 Skickat: den 2 juni 2004 10:31
 Till: 'Sven-erik.magnusson@kristianstad.se'
 Kopla: Wigren Sonja; Järpe Anna
 Ämne: Ansökan_Biosfärområde

Hej Sven-Erik!

Efter samtal med dig angående remissen, kommer här nedan några synpunkter från länsstyrelsens kulturmiljöfunktion (Sonja Wigren och Anna Järpe) på de historiska avsnitten. De delar som det enligt dig var mest bråttom att kommentera.

En samlad skrivelse från Länsstyrelsen kommer i slutet av veckan.

Vänliga hälsningar
 Anna-Lena Fritz

9 historisk markanvändning

Förhistorisk tid

1:a stycket, kommentar: Varför har just området kring Östra Sönnarslöv utpekats?
 2:a stycket, Kommentar: Klimatförsämringen skedde under äldre järnåldern.

Rubriken; Skiftenas tid (1700 och 1800 talen), skall skrivas Skiftenas tid (1700- och 1800-talen)

10.6. Kulturell betydelse

Gammal centralbygd

Meningen; Stendösar, gånggrifter och megalitgravar....Kommentar: Använd inte "och". Dösar och gånggrifter
 ÄR megalitgravar.

Meningen; Under förhistorisk tid (ca 12 000 f Kr-1000 e Kr)...Kommentar: Vanligen används (ca 12 000 f Kr-1050 e Kr).

Från viking till kristen

Sista meningen; Under 1100-talet började även stenkyrkor uppföras...Kommentar: Ofta anses 1100-talet tveksamt – snarare 1100/1200-talen.

Kartor: Kulturell betydelse

Karta 4

Om kartan presenteras i svart/vitt kan skillnaden mellan dösa och gånggrift inte särskiljas.

Karta 5

Två av de viktigaste marknadsplatserna inom det föreslagna biosfärområdet är...(byt ut "är" mot "var")...
 Nordens allra största,...(stryk "allra")

Anna-Lena Fritz
 Naturresursfunktionen
 Miljöenheten
 Tel: 040/044-25 22 96
 Mobil: 0733-24 21 64
 E-post: anna-lena.fritz@m.lst.se

Länsstyrelsen i Skåne län
 Kungsgatan 13, 205 15 MALMÖ
 Växel: 040/044-25 20 00
 Fax: 040/044-25 22 55